

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an . . . . . 200 Lei.
Exemplarul . . . . . 5 Lei.

Partea Oficială

Nr. 1132—1927.

Serbări jubilar

În legătură cu Circularul Nostru cu Nr. 795 - 1927 comunicăm Veneratului Cler și iubitorilor credincioși ai Diecezei Noastre, că fericitul eveniment al jubileului de 150 ani al acestei Dieceze de Dumnezeu păzită afară de Sinodul iubilar, pe care l-am convocat pe ziua de 17 Iunie a. c., dorim să-l prăznuim și prin o serbare iubilară, care va decurge în Oradea în zilele de 15 și 16 Iunie a. c. după următorul program:

I. În 15 Iunie 1927 (Miercuri):

1. La orele 6 (18) d. m. ședința festivă artistică literară în sala de concert al „Cercului Catolic” cu un discurs festiv rostit de Ilmul Dr. Iacob Radu, prepozitul capitular, prelat papal.
2. La orele 9 (21) seară retragere cu torțe d. la Seminarul teologic la Statuia M. S. Regelui, unde se va cânta „Trălască Regele” și de aici la reședința episcopală, unde se vor ținea cu cântări și se vor executa diferite cântări.

II. În 16 Iunie 1927 (Joi):

1. La orele 9 dim. în biserica catedrală Liturghie pontificată de Preasfințitul Episcopii români uniți. Predică rostită de Preasfințitul Episcop diecezan și la încheierea Sf. Liturghii Te-Deum.
2. La orele 12 recepție la reședința episcopală.
3. La orele 5 (17) d. m. Inserat solemn în biserica catedrală.
4. La orele 8 $\frac{1}{2}$ (20 $\frac{1}{2}$) seara se va juca o piesă ocazională în teatrul „Regina Maria”.

Pentru ca aceste serbări să decurgă cu cât mai mare solemnitate, dorim ca și pe Venerații Frații Preoți din cuprinsul Diecezei Noastre, cărora împrejurările le va permite, și în cadrele posibilității și pe delegații parohiilor, să-i vedem de față mai ales la Liturghia Pon-

tificală din 16 Iunie crt., când prin rugăciunile noastre vom aduce prinosul mulțumirilor noastre Preaînduratului Dumnezeu pentru mulțimea binefacerilor sufletești și culturale, pe cari în timpul de un veac și jumătate în abundență le-a revărsat asupra Diecezei și prin dânsa asupra întregului neam românesc și prin rugăciuni fierbinți să implorăm belșugul darurilor cerești, ca aceasta Dieceză și pe viitor să-și poată împlini misiunea sa spre binele sufletesc al credincioșilor ei, spre mărirea Sfintei Biserici și a scumpei noastre Patrii.

Frații Preoți își vor aduce cu sine și odăjdii de culoare albă.

Deodată lăsăm, ca în preseara acestor serbări jubilar și anume în ziua de 15 Iunie 1927 la orele 8 seara în toate bisericile Diecezei să se tragă toate clopotele timp de o jumătate oră

Oradea, 19 Maiu 1927.

Valeriu Traian Frențiu
episcop român unit al Oradei

Nr. 1095—1927.

Noua lege a Timbrului

La adresa Ministerului de Culte cu Nr. 20928—1927 comunicăm, că noua lege a Timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice publicată în Monitorul Oficial Nr. 92 din 29 Aprilie a. c. și intrată în vigoare pe ziua de 1 Maiu 1927, timbrele, ce sunt a se aplica pe petiții, s'au sporit dela 150 Lei la 8 Lei și art. 41 din legea spune că: „petițiunile dacă sunt netimbrate, se vor înregistra, dar nu li-se va da curs decât după ce partea interesată va plăti taxa îndoită prin aplicarea de timbre mobile, care se vor anula de autoritate”.

Acestea dispozițiuni Ven. Frații Preoți le vor aduce la cunoștința credincioșilor pentru prevenirea piedecilor ce ar obveni în rezolvirea diferitelor chestiuni.

Oradea, 17 Maiu 1927.

Partea Neoficială

Concordatul

Guvernul D-lui General Averescu, preocupat de consolidarea temeinică a acestei iubite țări, câștigată cu jertfa de sânge a sute de mii de ostași, fii ai neamului nostru, morți pe câmpul de luptă, e firesc să se ocupe și de o chestiune, care, după judecata tuturor, e una dintre cele mai delicate și mai sensibile: problema organizării diferitelor culte religioase ce se găsesc pe teritoriul țării și fixarea raportului lor de drept către puterea de stat.

Prin concursul luminat al guvernelor de mai înainte s'a ajuns la organizarea definitivă a bisericii ortodoxe române, care deține cea mai mare parte a poporului românesc ca membrii ai săi. Biserica ortodoxă s'a organizat cum a vrut, și-a dat statutul de organizare și regulament de funcționare cum i-a plăcut, amăsurat principiilor și tradițiilor ei dogmatice și canonice. Urmă acum, ca în vederea consolidării depline a statului să se purceadă și la organizarea celorlalte culte din țară, cari, deși nu sunt în majoritate, nici le este asigurat în constituțiunea țării caracterul anahronic și absolut nemodern de „dominant”, totuși, în virtutea principiului de „deopotrivă libertate și protecțiune” asigurate prin aceeași Constituțiune a țării, nu se pot șterge de pe teritoriul României Mari, ci au dreptul la o organizare amăsurat principiilor lor dogmatice și canonice. „Organizarea cultelor din țară pe temeiul principiului de deopotrivă libertate și protecțiune nu se mai poate amâna fără știrbirea serioasă a bunei rânduieli și a frățestei conveșturi între diferitele popoare și confesiuni ale patriei zicea dl. ministru Goldiș foarte cu minte într'un interviu acordat ziarului „Universul” (No. 96, Joi 28 Aprilie 1927), deschizând ochii celor ce sunt obișnuiți a vedea problemele religioase unilateral și printr'o prismă prea egoistă.

Și totuși clerul ortodox din capitală, sesizat de vestea reluării trativelor în vederea încheierii concordatului, s'a alarmat și adunându-se la sediul societății „Ajutorul” a lansat o moțiune, care va rămânea pururi o eclatantă dovadă a slăbiciunii de care suferă acest cler. Iată raportul adunării după ziarul „Cuvântul” din București (No. 742 Vineri 22 Apr. a. c.):

„Toți preoții ortodocși din Capitală s'au întrunit aseară la orele 5, la sediul soc. „Ajutorul” a clerului spre a protesta contra încheierii unui concordat cu Vaticanul.

Pe lângă clerici au luat parte la întrunire și numeroși cetățeni.

A prezidat preotul D., Georgescu dela biserica Buzești. Au luat cuvântul: pr. Georgescu D. pr. profesor I. Popescu-Mălăești, d-na Maria Bradea, studentul teolog Popescu-Mozăceni, pr. Toma Chiricuță, pr. P. Chiricuță, studentul Dela-Ișanu, președintele soc. studenților în drept și pr. G. Comana.

Toți oratorii s'au declarat în contra încheierii concordatului cu Vaticanul, concordat asupra căruia guvernul păstrează un secret neexplicabil.

S'au evidențiat toate relele ce vor decurge pentru biserica strămoșească și chiar pentru situația politică a țării dacă acest concordat ar lua ființă, și s'a decis ca, în toate bisericile din țară, cu ocazia prăznuirii „Coborârea Duhului Sfânt” preoții să arate credincioșilor pericolul pentru biserică și neam pe care îl prezintă concordatul.

La sfârșit d. Popescu Tudor, avocat, a citit următoarea:

Moțiune

„În momentul în care Regele nostru iubit zace pe patul de suferință și în care noi toți Români, ne rugăm lui Dumnezeu să-L facă sănătos cât mai repede, noi preoții și românii ortodocși din Capitală, vedem că guvernul anunță încheierea concordatului cu Papa dela Roma.

În numele bisericii creștine ortodoxe, care a creat neamul și statul nostru (?), protestăm cu toată puterea contra încheierii concordatului, pentru că el constituie cea mai mare primejdie națională (!?) pentru neamul nostru.

Ca și în trecut, suntem, principial, contra concordatului cu Roma, pentru că, constituția noastră prevede în art. 22 că „raportul dintre diferite culte și stat se va stabili prin lege”. Nici un motiv nu există ca statul nostru să stabilească contra Constituției un regim deosebit numai în favoarea unei singure confesiuni.

Suntem contra concordatului pentru că în momentul acesta când toți trebuie să muncim și să jertfim pentru realizarea unificării noastre sufletești, concordatul rupând oficial din neamul nostru pe frații noștri români uniți, va provoca o turburare periculoasă, a cărei margine nu o putem prevedea.

Suntem contra concordatului pentru că, prin el, Papa urmărește catolicizarea noastră prin școlile pe care le va înființa și prin prozelitism confesional.

Suntem contra concordatului pentru că el va înlesni catolicismul să se amestece în politica țării noastre. Ca exemplu reamintim amestecul Papei în politica Belgiei și a Germaniei, unde catolicismul are partidul său politic care lucrează după directivele Romei; amestecul Romei în politica Cehoslovaciei prin pretenția sa de a nu se sărbători reformatorul lor Ioan Huss; amestecul său în politica de astăzi a Franței, unde blestebmă pe francezii care fac politica grupului „Action française”.

Suntem contra concordatului pentru că prin recunoașterea ce va da acest tratat, Papa se va amesteca în politica țării noastre, transformând actuala societate a catolicilor din România în partid politic, unind pe toți catolicii minoritari în contra statului nostru.

Dacă totuși guvernul va încheia acest concordat în contra voinței neamului nostru creștin ortodox, declarăm că nu-l vom recunoaște nici odată și vom lupta din toate puterile până îl vom desființa”.

*

În urmă adunarea a ales delegație care va prezenta această moțiune d-lui general Averescu și d-lui Goldiș, ministrul cultelor”.

De asemenea această moțiune va fi tipărită în numeroase exemplare care vor fi împărțite tuturor preoților din țară și enoriașilor lor.

Acest act e o dovadă de multă slăbiciune, intoleranță, ură și de nepricepere în sânul ortodoxiei. *De slăbiciune*: căci clerul ortodox are teamă de concurența catolicismului, ce i-o va face prin școli și proselitism. Oamenii cu minte găesc însă, că aceasta concurență în loc să-i strice ortodoxismului poate să-i folosească. *De intoleranță*: căci acum s'a văzut pe față, că pravoslavnicii noștri iubiți au de de gând desființarea bisericii românești unite cu Roma, deoarece se tem, că concordatul va da ființă legală și drept de existență și acestei biserici, pe care ei ar vrea s'o înghită. *De ură*: căci sunt mai gata să ia în apărare pe ereticul Huss și pe alții dela „Action française“, din ale căror ghlare voia sfântul Părinte să scoată tinerimea franceză, decât să recunoască dreptul de existență al catolicismului și în România? *De neprecipere*: căci a pretinde ca organizarea bisericii catolice să se facă ca și a celei ortodoxe, numai pe baza unei simple legi de stat, înseamnă a presupune că biserica catolică e biserică ortodoxă, biserică particulară, autocefală, națională, teritorială, oricum vrei, și nu *catolică*, cum o indică însuș numele ei, adică universală, cu un cap suprem, care e și subiect de drept internațional; ori atunci la ce reprezentanți diplomatici la Vatican, tratate internaționale cari regulează situația de drept a bisericii catolice din diferite țări și continente, la ce concordate între state și Roma? A-se gândi astfel, înseamnă a aplica receta ortodoxiei tale la toate bisericile din lume și îndeosebi la cea mai biserică dintre biserici, la cea catolică; înseamnă a-ți impune concepția ta despre consiliuția Bisericii tuturor: pentru că tu ești ortodox, toți să fie ortodocși; pentru că tu crezi în o biserică națională, autocefală, toți să creadă așa. Dar asta ce este, dacă nu încălcarea sanctuarului conștiinței altora, cari nu sunt de concepția ta? Pentru că soarta bisericii ortodoxe să poate aranja prin o simplă lege de stat, să se poată și aceea a Bisericii catolice? Se va putea, când biserica catolică va fi „ortodoxă“.

Aceste sunt, după părerea noastră, dedesupturile mișcării anticoncordatice: slăbăciunea, intoleranța, ura și nepriceperea. Iar noi știm că acestea nu sunt semnele distinctive nici ale creștinului adevărat, nici ale Bisericii adevărate a lui Hristos.

Dar în avalanșa de ură și intoleranță pornită de societatea clerului ortodox din capitală, căruia i-s'au alăturat și câteva eparhii ortodoxe din provincie, ne-a cauzat multă mângăiere văzând că sunt la noi, în sânul ortodoxiei, și oameni luminați și cu înțelegere pentru nevoile generale ale omenirii și ale țării. Nu reproducem magistralii articoli ai domnilor Pamfil Șeicaru și Nae Ionescu, dela „Cuvântul“, cari, îndeosebi acest din urmă, se pare a fi pus la punct deocamdată toate pornirile ortodoxe împotriva con-

cordatului, căci deși l-a provocat, n'am cetit să i-se fi dat răspuns undeva judicioaselor d sale argumente expuse în No. 752 (din 6 Mai 1927) al ziarului „Cuvântul“ din București. Ne mărginim a reproduce azi numai celea ce scrie dl. *Onisifor Ghibu* profesor universitar, senator și preot ortodox, care acum face lumină în Basarabia cea rusificată prin ortodoxie, în legătură cu concordatul în ziarul d-sale din Chișinău: „*România Nouă*“ (No. 101 din 8 Mai 1927):

In jurul Concordatului

Ar trebui să mergem mult mai departe decât până la un Concordat stereotip.

De ani de zile se vorbește în presa noastră despre apropiata încheiere a unui Concordat între Statul nostru și între Vatican. După cele mai noi știri se pare că acum suntem, în adevăr, în fața realizării acestui lucru atât de mult tărăgănat.

Cu toate că pentru Basarabia, chestiunea Concordatului nu are aproape nici o importanță, totuși sesizată de campania purtată în presa din Capitală, care prezintă Concordatul ca o primejdie pentru Biserica noastră dominantă, o parte a preoșimeii basarabene mi s'a adresat cu rugămintea stăruitoare de a-mi spune și eu cuvântul lămuritor în chestie.

Mă supun dorinței acestor cucernici păstori și-mi arăt în în cele următoare punctul de vedere.

Concordatul este un fel de tratat internațional, prin care se stabilesc, de comun acord între Statul român și între Sfântul Scaun dela Roma, normele după care are să funcționeze Biserica romano-catolică din cuprinsul României, în privința administrativă și organizatorie.

Astfel de Concordate au încheiat cu Vaticanul cele mai multe state europene și americane, în cuprinsul cărora trăesc romano-catolici în număr mai mare.*)

Sunt încredințat că Statul român, care totdeauna și-a știut afirma cu demnitate punctele sale de vedere în toate tratatele pe cari le-a încheiat cu vre-o putere străină, dacă va încheia acum Concordatul, nu va admite nici un fel de dispoziție, care să-i jignească nici interesele lui și nici interesele Bisericii dominante. În privința aceasta, cred chiar că reprezentanții Statului vor veghea cu toată băgarea de seamă, ca Concordatul nu numai să nu fie păgubitor pentru poporul țării, dar el să fie cât se poate de avantajos.

Totuși personal, ca unul care de o serie întreagă de ani mă ocup de probleme bisericesti mai înalte, regret că se încheie Concordatul, — așa cum se încheie. Pentru neamul și pentru Statul nostru, el însemnează mult prea puțin. Cred că d. General Averescu, care vede cu tot dreptul în Concordat o nouă legătură între noi și latinitatea apuseană, ar fi trebuit să meargă mult mai departe, decât până la încheierea unui Concordat stereotip, pe care l-au încheiat înainte de noi atâtea alte state. Primul nostru ministru, care este cel dintâi bărbat de stat român cu o hotărâță orientare spre Italia, și care caută toate prilejurile spre a strânge legăturile între noi și între acest stat, ar fi trebuit ca în loc să se oprească la reglementarea situației bisericesti a catolicilor unguri și nemți din România, să facă un pas mai departe și să strângă legăturile noastre cu creștinismul apusean și mai mult.

Problema aceasta ar fi o problemă de importanță universal-istorică mai mare decât oricare alta din viața noastră națională de până acum și ea și-ar putea găsi rezolvirea în cadrul măreței idei a reuniunii Bisericilor.

Pornind pe deoparte dela dogma unității Bisericii lui

*) Cu informațiune adăugem că Reichstagul german în sedința sa de Joi 7 Aprilie cor. cu 226 contra 185 voturi a hotărât încheierea unui concordat cu Vaticanul N. Red. Vest.

Christos — unitate sfâșiată acum 900 de ani prin prostia ome-nenească, fără nici o contribuție a poporului nostru, — pe dealtă dela faptul, că noi suntem latini, și că n'avem nici unul din motivele pe cari le aveau Grecii sau Rușii de a lupta împotriva latinității, am convingerea că Providența divină ne a rezervat nouă, Românilor, apuseni prin sânge și orientali prin credință, — să împăcăm pe teren religios Apusul și Răsăritul sfâșiat de atâta vreme în două.

Ideea reunirii Bisericii lui Christos este cea mai măreață idee, din câte pot anima pe conducătorii de masse și, din parte-mi cred că ea nu va putea fi realizată dacă la slințele oamenilor Bisericii nu se va adăuga și inițiativa marilor oameni de stat.

Sunt pe deplin încredințat că, precum la Quirinal dorințele noastre au fost înțelese și susținute, tot astfel ele ar fi înțelese și susținute și la Vatican, fără ca tradiția noastră religioasă să aibă ceva de suferit, ci tocmai dimpotriva, întărindu-o și încadrându-o în marea tradiție universal-creștină.

Dacă dl General Averescu, care se bucură la Roma de o reputație cum n'a avut-o nici odată vre-un bărbat de stat român, și-ar lua asupra sa sarcina de a iniția acest proces universal-istoric, va binemerita dela neam și dela creștinătate mai

mult decât prin toate faptele pe cari le-a săvârșit până acum. Acestea erau lucrurile pe cari aveam să le spun despre Concordat și, mai ales, cu prilejul Concordatului.

Onisifor Ghibu

Ne alăturăm din tot sufletul către aceste cuvinte cu adevărat creștinești și românești. Așa ar trebui să vorbească întreg clerul român ortodox și să depună acel cerc strîmț de vederi prin care privește lucrurile, să depună aceea alipire morțișă către formele unei religii particulariste și să îmbrățișeze ideea creștinismului universal, care singură e conformă concepției lui Hristos, singură aducătoare de foloase și mântuire pentru popoare și îndeosebi pentru poporul nostru, carele a trăit atâta vreme isolat de formele superioare și fecunde ale religiei creștine. Dacă s'ar gândi mulți cași dl. Ghibu, profesor și senator, n'ar fi ură nici ceartă între noi frații de un sânge, ci înțelegere, pace și propășire. P. T.

Biserica Românilor din municipiul Oradea și Județul Bihor de Profesor ION GEORGESCU.

(Continuare.)

VII.

Episcopii români uniți de Oradea-Mare.*

IV. Episcopul Vasile Baron de Erdéli (1842—1862)

Născut în Macău la 1 August 1794, el studia în Timișoara, Orade și Viena. Hirotonit la 20 Noembrie 1820, funcționa câțva timp ca preot în Beiuș apoi în Olosig (Orade). În 1835 e numit canonic, iar în anul următor rector al seminarului din Orade, pe care-l conduse cu rară înțelepciune și destoinice pedagogică. Aproape toți seminarisții erau eminenți în studii și laudabili în purtare pe vremea lui. În afară de activitatea școlară propriu zisă el deprinse pe seminarisții și cu o frumoasă activitate extrașcolară în societatea de lectură a elevilor, care avea scopul să facă pe elevi să-și însușiască dicțiune și fraseologie corectă, precum și un spirit neaș românesc. De altfel el însuși era un distins cuvântător.

Că din îndeletnicirile acestea literare ale elevilor orădani au ieșit abia „Diorile (zorile) Bihorului” și „Viersuinții (poezii) români”, „Fenicel” (Fenix) niște antologii fără de nici o valoare literară și artistică, de aceea cu tot dreptul criticate de T. Maiorescu ș. a. nu are de a face. Importanța lor pentru deștep-larea și cultivarea spiritului public românesc, care în aceste părți stă să adoarmă cu totul, nu o poate tăgădui însă nici un om de bună credință.

Din fruntea seminarului a fost pus în fruntea eparhiei în 1842, iar în anul următor (1843) hirotonit prin episcopul Lemeni în Blaj și întronisat cu mare

* Acest articol admirabil ilustrat a apărut în opera: „Așezămintele Culturale din Bihor” întocmită de d-l P. Dejen și în „Istoria Bisericii Creștine Universale” de Ion Georgescu.

solemnitate la Orade. În anul 1845 el a fost comisariatul regal în procesul episcopului Lemeni la Blaj. În 1846 ridică edificiul impozant cu un etaj al seminarului din Orade așa cum se vede astăzi, iar în 1847 reorganizează pe noi temelii vechea școală normală (preparandia) unită de acolo. Pentru preposiții să obțină dreptul de a purta cruce pe piept, iar pentru canonici dreptul de a purta decorație cu chipul Sf. Nicolae, patronul diecezei. Pe cheltuielile să cumpără o casă pentru diaconul catedralei. Din 1850 până în 1853 a lucrat și a stărui cu deplin succes, punându-și la contribuție toate darurile deosebite ale iscusinței sale diplomatice, pentru înființarea mitropoliei noastre de Alba Iulia și Făgăraș, câștigând cercurile conducătoare din Viena și Roma pentru această grandioasă idee. El a însoțit și pe fostul nunțiu apostolic din Viena, pe cardinalul Viale Prelà, în drumul său din Timișoara până în Blaj, unde în 1855 luă parte la întronisarea mitropolitului Al. Sterca-Suluț și la consacrația nouilor episcopi de Gherla și Lugoj, cu care ocaziune rosli unul din cele mai înălțătoare discursuri. În 1850 stărui pentru înființarea catedrei de limba și literatura română la liceul catolic din Orade, mai apoi pentru înființarea aceleiaș catedre la universitatea din Budapesta. Pentru liceul din Beiuș, pe care în 1853, îl întregi la opt clase și-i câștigă și dreptul de maturitate, mijloci din fondul studiilor un ajutor de 3706 fl. 50 cr. Asemenea mijloci ajutoare și pe seama celor 72 parohii dismembrate din eparhia Muncaciului și încorporate în a Orăzii. În politică el a fost unul din cei dintâi purtători ai ideii de federalizare a popoarelor conlocuitoare în fosta monarhie austro-

ungară, ideile care singură ar fi fost în stare, aplicată la timp, să salveze de pierire această monarhie. A făcut număroase vizite canonice, întărind și lăzind unirea cu Roma. Pentru meritele sale excepționale în 1758 fu numit consilier intim de stat și înălțat la rangul de Baron. A murit în 27 Martie 1862.

Mai bine s'a caracterizat el însuși într'o scrisoare către Grigorie Pop, protopopul din Șomcuta-Mare, căruia i-a răspuns, între altele, și acestea cu prilejul unei felicitări ce i-a adresat: — „Precum n'am vânat mărire deșartă, nu voi pofti nici cinste și funcții politice înalte, ci singur ajutorul lui Dumnezeu, ca să-mi pot purta slujbele, după puținele mele puteri, spre mărirea numai a Lui, spre folosul țerii și al bieteii noastre națiuni românești și ... drept răsplată nu cer altceva, decât o conștiință curată“. — Poate dori un muritor ceva mai frumos?*)

V. Episcopul Iosif Papp-Szilágyi (1863—1873),

numit episcop de Orade încă în anul morții lui Erdéli, e consacrat episcop în anul următor de mitropolitul Șuluț dela Blaj, mai apoi întronizat la Orade. În anii 1869 și 1870 luă parte la consiliul ecumenic Vatican din Roma și tot atunci (1870) restaură frumosul turn dela catedrala din Orade ars pe timpul episcopului Vulcan.

Acest nou turn s'a potrivit cu dimensiunile mari ale catedralei, care și până azi este cea mai monumentală clădire din centrul orașului. Un versificator clasic eternizează acest eveniment prin următorul cronosliu latin:

HOC OPVS IGNATII TERRENS COMBVSSERAT IGNIS
IOSEPHI AES SPONSI TOLLIT AD ASTRA POLI

Ceace pe românește înseamnă: „Această operă alui Ignatie arsă în focul teribil, pe banii mirelui Iosif se ridică spre cer“. Insuflețirea poetului o vom putea înțelege și mai bine dacă vom luă în socoteală, că numai aurirea turnului acoperit cu lespezi groase de cupru a costat 2,356 floreni aur.

Vestit scriitor bisericesc, pe lângă câteva broșuri de propagandă scrise cu frumoase cunoștințe istorice, el e autorul unei cărți latinești de drept canonic oriental: „Enchiridion juris Ecclesiae Orientalis“, care a ajuns mai multe edițiuni.

VI. Episcopul Ioan Oltean (1873—1877)

din secretar episcopal în 1870 ajunge episcop de Lugoj, consacrat de episcopul Iosif Papp-Szilágyi din Orade. După moartea acestuia fu transferat la Orade, unde restaură castelul din Beiuș, ars după moartea înaintașului său, și largi reședința din Orade. Muri pe neașteptate în vârstă de abia 38 ani.

*) Mai multe la Dr. Ioan Vancea, Biografia sinoptică a episcopului gr. cat. român de Orade oarecând Vasiliu baron de Erdéli, Orade 1863; I. Georgescu, Istoria seminarului din Orade.

VII. Episcopul Mihail Pavel (1879—1902)

s'a născut în Recea, lângă Baia-Mare (județul Sătmar) la 6 Septembrie 1827. Studiile secundare le-a făcut în Baia-Mare, Sătmar și Cașovia, iar teologia la Sf. Barbara în Viena, de unde a trebuit să se întoarcă acasă în 1848 din pricina turburărilor ivite acolo; apoi în Ungvar și Sătmar. În 21 Martie 1852 fu sfințit preot necăsătorit și apoi numit notar consistorial la Muncaciu pentru Românii din această eparhie. După aceea funcționează și ca paroh în Apșa de jos, iar în 1856, după înființarea eparhiei de Gherla, fu numit iarăși notar consistorial. În 1860 a fost trimis paroh în Slatina și vicar al Maramureșului. În această calitate lucră mult pentru scoaterea Românilor din Sighet de sub ascultarea episcopului rulean din Muncaciu și trecerea sub a celui român dela Gherla. Pentru aceasta călători de mai multe ori la Viena și Roma tocmai pe timpul conciliului Vatican. În 1871 fu ales deputat dietal în Sighet, iar în anul următor (1872) numit episcop la Gherla. Consacrarea de episcop s'a făcut în Blaj de mitropolitul Vancea la 26 Ianuarie 1873, iar la 23 Februarie același an întronisarea la Gherla. Aici a lucrat mult pentru înflorirea învățământului primar în eparhie și pentru o mai bună administrare a averilor eparhiale și parohiale, dând cu bun-simțul său practic ce-l caracteriză cele mai înțelepte provețe și îndrumări. A făcut și trei fundații mai mici pentru biserica și școala din satul nașterii sale (Recea), precum și pentru biserica din Slatina. Fiind mutat, după șase ani de păstorie, dela Gherla la Orade, el își ia rămas bun dela cler și popor în cele mai mișcătoare cuvinte: „Și iată acum eu știu, că mai mult nu veți vedea fața mea toți, la cari am petrecut propoveduind împărăția lui Dumnezeu — așa a zis sf. Apostol Pavel când s'a despărțit de Efeseni: și așa zic și eu acuma când mă depart de voi“ ... Fiind instalat la 8 Iunie 1879 episcop în Orade, abia se poate spune în câteva cuvinte ce mult a făcut pentru această eparhie. A împodobit biserica catedrală cu picturi și lucruri de artă cum nu se prea vede la Români. A clădit case capitulare noue pe seama canonicilor. A zidit școala primară unită din Orade. A întemeiat o fundație, din veniturile căreia să se cumpere vestimente pentru băieții săraci din seminarul dela Orade. A restaurat și înfrumusețat și biserica parohială din Beiuș, care aproape emulează cu cea din Orade. A ridicat casă parohială nouă, precum și un șir întreg de case în strada Mihail Pavel din Beiuș, cu scopul de a servi ca locuințe pentru profesori și alți funcționari ai domeniului. A restaurat și în mare parte a clădit din nou liceul din Beiuș, precum și sala gimnastică și de desemn, iar în legătură cu acest liceu a deschis internatul Pavelian de băieți, în care au fost crescuți sute și mii de tineri, parte gratuit, parte pe lângă taxe moderate. În 1895—96 a deschis apoi o minunată școală superioară (civilă)

de fete, care a făcut foarte mult bine românismului dela margine, regenerându-l prin sufletul acestor vestale ale credinței. A înființat apoi „fondul subsidiar Pavel“ pentru diferite nevoi eparhiale, fond ce se apropie de un milion de lei. Cu totul se prețuesc la vre-o trei milioane de lei fundațiile și binefacerile acestui arhieru. A participat la conciliul provincial al doilea (1882) și al treilea (1900) când s'a serbătorit la Blaj, și în toate centrele noastre bisericești, aniversarea de 200 de ani a unirei cu Roma. Bolnav de o grea boală de inimă, episcopul muri la 1 Iunie 1902 în Slatina, la băile sale, unde-și doarme și somnul de veci sub lespede de marmură din frumoasa biserică românească zidită pe cheltuiala lui, acum, durere, rămasă dincolo de Tisa pe pământ cehoslovac.

Mai bine-l caracterizează numindu-l „regeneratorul și al doilea mare fondator al tuturor instituțiilor culturale din diecesă“ inscripția pusă pe mormânt de clerul și poporul recunoscător cel puțin după moarte, fiindcă în viață a avut și el nu odată mari mâhniri și neplăceri din partea atâtor ingrași. Ea e următoarea:

Aici așteaptă învierea morților

MIHAIL PAVEL DE PETERITYE

Episcop Diecezan greco-catolic de Oradea-Mare, Conte Roman, Asistent al Tronului Papal, Prelat Domestic al Sfinției Sale Pontificeului Roman, Consilier Intim de Stat al Maiestății Sale Ces. și Reg. Apostolice, Proprietar al strălucitului ordin Francisc Iosif I.

Regeneratorul și al doilea fondator al tuturor instituțiilor culturale din aceea diecesă, cel mai mare binefăcător al diecesei sale. Adormit în Domnul la băile saline Pavel din Slatina la 1 Iunie c. 1902, în anul 75 al etății, 51 al preoției, 30 al episcopiei și 23 al activității sale apostolice în fruntea Diecesei Orășii-Mari.

După exemplul Mântuitorului lumii a trecut binefăcând la toți.

Dumnezeu să-l aibă între aleșii săi!

Să nu se uite însă, că dacă el a făcut atâta bine și a fost atât de darnic cu alții, cu sine a fost aspru și sgârcit. De câteori se întâmplă, că în casa sa particulară nu avea un ban, iar în cea publică meniile trebuințelor culturale ale bisericii și neamului număra sute de mii. Deși era unul din marii proprietari ai țării, care stăpânea nesfârșite întinderi de păduri, el totuși trăia simplu ca cel din urmă preot dela sate. Cina nu odată mămăligă și lapte, ca să poată hrăni cu atât mai mulți tineri săraci la masa sa. Se îmbrăca simplu și nepretențios, ca să poată încălzi cu atât mai mulți Români cu razele binefacerilor sale*).

*) Vezi și emoționantele amintiri scrise despre acest mare arhieru de Augustin Paul, „Intre Someș și Prut“, București, Minerva 1905 pag. 16-43.

VIII. Episcopul Demetriu Radu (1903-1920)

În după amiaza zilei 8 Decembrie 1920, a căzut jertfă bombei așezate de mâni tâlhărești, tocmai când voia să-și facă datoria către țară, rostind o cuvântare în senatul român. Pentru moartea lui, care a zguduit inimile tuturor Românilor, și pentru viața lui, plină de fapte frumoase, i s'au făcut funerarii naționale.

Deja ca tânăr a dat dovezi de deosebită destoinicie. La Roma el a luat medalia de aur, dăruită de Papa Leo XIII celui mai vrednic teolog. Abia întors acasă la Blaj, în mica noastră Romă, el a și trecut munții, ducându-se la București ca preot, pentru numeroșii Români uniți de acolo. El a voit să ridice și o biserică pe seama lor, dar lui nu i-a fost dată această fericire, hărăzită de abia urmașilor săi mai norocoși.

După zece ani de muncă a fost chemat dela București în fruntea eparhiei românești unite dela Lugoj, pe care a condus o timp de 6 ani. În acest timp a mărit reședința episcopală cu case noi, a reparat biserica catedrală și casele parohiale, a sărbătorit jubileul de 200 ani al unirei religioase a Românilor cu Roma, precum și jubileul de 50 de ani dela întemeierea eparhiei sale prin publicarea frumosului „Șematism istoric al diecezei Lugojului“ în 1903. Sub păstoria lui s'au zidit o mulțime de școli și biserici, și s'a pus noua temelie mănăstirii Prislopului de lângă Hăteș, una din cele mai vechi și istorice mănăstiri românești.

Trecând în 1903 la Oradea în scaunul lui Mihail Pavel, a continuat opera de zidire întreruptă la Lugoj. Astfel a zidit reședința episcopală din Oradea, care alături de cea arhiepiscopală din Cernăuți, este poate cea mai frumoasă reședință arhierescă la Români. Tot în Oradea a zidit școală primară și normală, apoi o aripă nouă la Seminarul român unit de acolo. La Beiuș, care e a doua reședință a episcopilor din Oradea, încă a zidit o nouă reședință în locul celei vechi arse de ungurii din Tarcaia în semn de răzbunare pentru alegerea părintelui Dr. Vasile Lucaciu în camera deputaților din Budapesta la 1906. La Holod (între Beiuș și Oradea) încă a zidit acareturi vrednice de o gospodărie episcopală. Chiar și afară de granițele eparhiei sale a zidit în locul nașterii sale la Tâmpăhaza-Uifalău (astăzi Rădești) o minunată biserică, cum rar se poate vedea nu numai în țară, ci și în străinătate. Pentru zidirile acestea a avut să-și audă grele învinuiri, cât timp a fost în viață. După moarte s'a văzut însă, ce bine a fost că a zidit el atunci și așa cum a zidit. Astăzi nici cu sume înzecit și însutit mai mari nu s'ar putea face ce a făcut el. Și ce bine ne-a căzut tuturor, că în 23 Maiu 1919 M. Sa Regele Ferdinand I. a putut fi primit la Oradea în casa lui adevărat românească, nu în nu știu ce casă de închiriat. De aceea astăzi trebuie să-l binecuvînte cei ce odinioară l-au hulit.

În 1908 a condus, împreună cu marele arhiereu Vasile Hossu, pelerinajul Românilor la Roma, iar în 1915 a făcut în amintirea mamei sale fundațiunea Paraschiva Radu născ. Maior pentru scopuri culturale românești. În 1916 a contribuit cu 40.000 coroane pentru orfelinatul dela Blaj, iar în 1917—1918, anul când furia unguerească s'a revărsat cu mai multă putere decât ori și când, asupra școlilor românești, în dozebi asupra celor dela Blaj, el a fost care, împreună cu badea George Pop de Băsești, a dăruit acestor școale suma de 70.000 cor. pentru susținerea lor în același an școlar.

În politică încă a fost Român adevărat. Nu s'a târguit cu Tisza, ca nenorocitul vicar ortodox dela Oradea, Vasile Mangra, mitropolitul de tristă amintire de mai târziu, care își sfârși viața otrăvinduse el însuși între cele mai misterioase împrejurări într'un hotel din Budapesta, când armata română era să cucerească Transilvania. Episcopul Radu a spus că cine vrea să împace pe Românii ardeleni să stea de vorbă cu reprezentanții săi chemați din partidul național român. Fiind toată viața bun Român, el nu putea să lipsească dela întâmplarea cea mai însemnată a zilelor noastre, dela adunarea națională din Alba-Iulia la 1 Decembrie 1918, când s'a proclamat unirea tuturor românilor. El a avut fericirea să vestească Românii din cele 42 parohii, rupte în 1912 din eparhia românească de Oradea și alipite cu forța la cea maghiară de Hăjdudorog eliberarea lor desăvârșită, în vara 1919, în calitate de delegat și administrator apostolic. Pentru meritele sale bisericesti papa Benedict XV i-a dăruit paliul de arhiepiscop, iar pentru meritele sale culturale românești „Asociațiunea” noastră în adunarea ei din Oradea la 17 și 18 Octombrie 1920 la proclamat membru de onoare.

Cronica

— **Abonații noștri sunt rugați a ne trimite abonamentul pe 1927. — 200 Lei.**

— *Aviz.* Preoții cari vor participa la serbările jubilarie sau sunt membrii ai Sinodului sunt rugați, ca până cel mult în 12 Iunie crt. să avizeze Episcopia despre termenul sosirii lor, și să comunice, dacă în Oradea au asigurată cvartir sau ba. Deodată vor comunica Episcopiei și numele credincioșilor, cari din parochiile lor vor participa la serbări.

— *Preot în America.* Păr. *Leon I. Man* din Aurora-III. s'a adresat Ordinariatului metropolitan din Blaj să-i trimită un preot de ajutor în munca grea a păstoririi alor 1433 suflete și 301 elevi români. Ordinariatul metropolitan nedispunând deocamdată de preoți a sesizat Ordinariatul nostru să satisfacă cererile Părintelui Man. Pe cât suntem informați Ordinariatul nostru n'ar fi strein de ideia trimiterii unui preot la America. De aceea doritorii de-a ocupa acel post de preot român gr-cat. în Aurora III, să se adreseze cu cerere Preav. Ordinariat din Oradea.

— *Sinod Arhidiecezan la Blaj.* Înregistrăm cu multă bucurie rezultatele îmbucurătoare ale noului sinod arhidiecezan din Blaj ținut în zilele de 28 și 29 Aprilie curent. După frumoasa și cu adevărat părintească cuvântare a înalt. P. S. Metropolit Vasile, în care precizează amănunțit nevoile arhidiecezii, sinodul a lucrat în trei comisuni aducând hotărâri dintre cele mai salutare 1) cu privire la refacerea vieții morale și spirituale a clerului și a poporului, 2) podoba casei D-lui și 3) îmbunătățirea soartei văduvelor și orfanilor de preoți. Hotărârile de sub 1) și 2) sunt la fel cu cele aduse și de sinodul nostru diecezan din 4 Mai 1925 (obligația mărturisirii lunare pentru preoți, exerciții spirituale tot la trei ani, mai multă rugăciune; reuniuni mariane, misiuni etc. Era bine dacă sinodul se opria și asupra alor două inovații salutare ale diecezii din Oradea: rezolvirea de cazuri morale în scris și examen sinodal în forma prescrisă în decretul S. Oradea. E de admirat gestul preoțimeii din Arhidieceză de a vărsa 20% din venitul propriu la fondul viduo orfanal și acela de-a ajuta pe confrății loviți prin decretul Goldiș cu sume dela 500—2000 Lei. Un gest cu adevărat nobil și plin de jertă, pentru care felicităm preoțimea Arhidiecezană. Cu așa preoți nu va peri biserica noastră!

— *Moartea episcopului Bjelik.* Administratorul Apostolic al diecezei romano-catolice din Oradea Emeric Bjelik episcop tit. de Tassos, a reposat în noaptea spre 9 Mai. Țara românească i-a dat onoruri din cele mai rare, scoțând numeroasă armată de toate soiurile la înmormântare. R. I. P. Cu administrarea diecezei până la complinirea ei definitivă în înțelesul concordatului a fost numit canonicul Antonie Mayer.

Rugăm pe On. preoți, cărora li s'au trimis cărți de Ion Geș, să binevoiască a ne trimite costul lor de urgență.

Tipic

22 Mai, *Duminea a V-a după Paști a Samaritencei,* vers. 4.

Sămbătă la însărat pe 6, ale învierii 3, ale *Duminecii 3.* Mărire-Și acum. dogm. vers. 4. Intrat Prohimen. Stihovna inv. cu Măr.-Și acum. din Pentec. Troparul inv. Măr.-Și acum. Troparul înjumătățirii.

Duminea la Mănecat. Trop. ca Sămbătă. Sedelnele inv. Antifoanele v. 4. Evangh. inv. a 7-a Catav. Paștilor. Luminăt. Paștilor. Măr. Luminăt. Mironos. Și acum a înjumătățirii. șcl. ca de obicei.

La Sf. Liturghie. Fericirile v. 4. Dupăintrat Trop. inv. Măr.-Și acum Cond. Mironositelor. Apost. și Evagh Dum. a V-a d. Paști. șcl.

La Însărat pe 6, ale *Duminecii 3* și din Mineu (30 Maiu Cuv. Mihaiu) 3. Măr.-Și acum din Pentec. Stihovna cu Măr.-Și acum din Pentec. Troparul înjumătățirii. Opust.

29. *Maiu. Duminea a VI-a după Paști a Orbului* vers 5. *Sămbătă la însărat* pe 6 ale inv. 3 și ale *Duminecii 3.* Măr.-Și acum dogmatica versului. Intrat. Prohimenul zilei. Stihovna cu Măr.-Și acum din Pentec. Troparul inv. Măr.-Și acum a Născ. v. 5.

Duminea la Mănecat. Trop. ca Sămbătă. Sedelnele inv. Antif. v. 5. Evangh. inv. 8-a Catav. Paștilor. Luminăt. Paștilor. Măr.-Și acum a Orbului. șcl.

La Sf. Liturghie. Fericirile v. 5. Troparul inv. Măr.-Și acum. Cond. Orbului. Apost. și Evangh. *Duminecii a VI-a d. Paști* șcl.

La Însărat pe 6, ale *Duminecii 3* și din Mineu (30 Maiu Cuv. Isachie) 3. Mărire-Și acum. cu Stihovna și Măr.-Și acum din Pentec. Troparul inv. Măr.-Și acum a Născ.

2 Iunie Joi. Înălțarea Domnului, Ziua eroilor neamului.

Miercuri la însărat pe 5 cu Mărire-Și acum ale inv. Intrat. Prohimenul zilei Pareții *La Litie*. Stihira: Suindu-te... Măr.-Și acum: Doamne Taina... Stihovna cu Măr.-Și acum ale sărb. La binecuv. păinilor: Trop. sărbătorii.

La Mănecat. Trop. Prasn. Sedelnele sărb. Polileul cu ppelele sărb. Antif. v. 4. Prohimeul sărb. Evangh. a III-a a inv. scl. Catav. înălțării. Luminăt. sărb. Laudele pe 3 cu Măr.-Și acum. din Pentec. Doxologia

La Sf. Liturghie. Anifoanele sărb. La Intrat Trop. sărb. După intrat Condacul sărb. Câți în Crist Apost. și Evangh. sărbătorii. La Axion: Irmosul sărb. scl. — *La sfârșitul Sf. Liturghii se va face parastas solemn pentru eroii neamului.*

La însărat pe 6, ale sărb. 3 și din Mineu (3 Iunie S. Luchilian) 3 Măr.-Și acum din Pentec. Intrat. Prohimen: D-zeul nostru v. 7, Stihovna cu Măr.-Și acum din Pentec. Troparul înălțării, Opust.

5. Iunie, Dumineca a VII-a după Paști a SS, Părinți din Niceea, vers 6.

Sămbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 ale SS. Păr. 3 Măr.-Și acum. dogm. versului. Intrat. Prohimenul zilei. Pareții. Stihovna inv. cu Măr.-Și acum din Pentec. Trop inv. Măr. Trop. SS. Părinți. Și acum Trop înălțării.

La Mănecat. Trop. ca Sămb Sedelnele inv. Antif v. 6. Ev. inv. a X-a Catav. înălțării. Luminăt. inv. Măr a SS. Păr Și acum a înălțării. Laudele pe 4 Măr.-Și acum. Preabinecuv. Doxologia.

La Sf. Liturghie. Fericirile v. 6. După intrat. Trop. inv. Măr. Cond. SS. Păr. Și acum Cond Innălțării — Ap. Și Evangh. Dum. a VII-a Irmosul innălțării. scl.

La însărat pe 6, ale SS. Păr. din Pentec. 3, și din Mineu (6 Iunie Cuv. Păr. Nisar'on) 3. Măr.-Și acum. din Pentec. Stihovna cu Măr.-Și acum a Dum. din Pentec. Troparul SS. Păr. Măr.-Și acum. Trop. înălțării.

12 Iunie. Dumineca Rusaliilor.

Sămbătă la însărat pe 6, cu Măr.-Și acum ale Prasnucului. Intrat. Prohimenul zile. Pareții. *La Litie* Stihira: Intre profeți, Măr.-Și acum: Când ai trimis. Stihovna cu Măr.-Și acum a sărb. La binecuv. păinilor Troparul sărbătorii.

Duminecă la Mănecat. Trop. sărb. Sedelnele sărb. Polileul cu Prip. sărb. Antif. v. 4. Prohimenul sărb. Evangh. (pag 33. Ioan 20. 19) Catav. înălțării. Luminăt. cu Măr.-Și acum a sărb. Doxologia.

La Sf. Liturghie. Incepe cu: Impărate ceresc... Antifoanele. La înatrat: Troparul Prasnucului. După intrat Condacul. Câți în Hristos Ap. și Ev. Rusaliilor. Irmosul sărb. scl.

La însărat, Impărate ceresc. Stihiri pe 3 cu Măr.-Și acum. Intrat. Prohimen: Cine e D zeu v. 7.

și plecând genunchii Rugăciunea. 1. Ectenie. Rugăciunea a 2-a Ectenie. Rugăciunea 3. Ectenie Invrednicește... scl. — Stihovna cu Măr.-Și acum din Pentec Trop sărb. Opust.

Luni la Mănecat și Sf. Liturghie ca Duminecă (v. Pentec). Ap. și Ev. zilei.

La însărat, pe 6, ale Pentec. 3, și din Mineu (4 Iunie S. Prof. Eliseiu) 3. Măr.-Și acum din Pentec. Stihovna cu Măr. din Pentec. Trop. prasnucului. Opust.

— Misă —

Schițe de predici

☒ ☒ ☒

A) Dum. Samarincei.

„L'am rugat ca să rămână la ei și-a rămas“...

Introd. Darul lui D-zeu s'au pogorât peste Samarineni, ei au înțeles darul acesta.

Trat. I. Darul lui D-zeu este neapărat de lipsă spre dobândirea vieții de veci. Cu puterile noastre naturale viața de veci nu o putem dobândi. Ajutorul părinților este de lipsă să ajungă băiatul ceva lucru mai înalt. Ca să vedem departe, avem lipsă de binoclu. Ca să ridicăm ceva lucru greu, avem lipsă de mașini, „de nu se va naște cineva din apă și din spirit, nu va putea să intre întru împărăția lui D-zeu“. Ioan III, 5; „fără naie nu putem trece marea“.

II. Fără ajutorul lui D-zeu nici o faptă bună meritorie nu putem face, „ci destoinicia noastră este dela D-zeu“. II. Cor. III, 5. „După păcatul strămoșesc suntem asemenea bolnavului, care fără ajutor străin nu poate păși patul“ Sf. Tom. Aqv. Suntem ca băiatul cel mic. Fără ploaie nu crește iarba. Pană fără cerneală nu poate scrie.

Inch. Să primim darul lui D-zeu, și să conlucrăm cu el.

B) Dum. Orbului.

„Mergi de te spală în lacul Siloamului... S'a dus și s'a spălat și a venit văzând“. Ioan IX, 7.

Introd. Una dintre cele 10 pedepse asupra Egiptenilor cari nu au ascultat de D-zeu: Pedepsă asupra oamenilor cari nu vreau să creadă — *Orbia sufletească.*

Trat. I. Causa I: viclenia și silința diavolului să nu vezi judecata, să nu vezi lucrurile cele din urmă. Leul, dacă-i acoperi ochii, este fricos, diavolul pune vâl de distracții și petreceri să nu vezi moartea și judecata. Pierzând Samson lumina ochilor s'a învățit mereu în cerc și a mișcat piatra morții; cel orbit sufletește umblă în cercul păcatelor.

II. Prea mare iubire de sine. 1. Increderea prea mare în facultățile tale. Nu ascultă de poruncile lui D-zeu. 2. Dorul după petreceri. 3. Diferite scuze, că tu nu vei păți ca altul; moartea repentină a altuia; moartea în tinerețe; lipsa ocaziunii de împăcare cu D-zeu... Bogatul din Sf. Ev. exemple zilnice.

Inch. Doamne „să văd“!

C) Înălțarea Domnului.

„S'a depărtat dela dâșli și s-a înălțat la ceriu“ Luca XXIV, 37.

Introd. Isus chiar în locul patimilor s'a înălțat la ceriu să ne arete, că calea patimilor este calea care ne duce la ceriu.

Trat. I. S'a înălțat să fie mijlocitor între D-zeu și om. I. Tim II, 5; I. Ioan II, 1. „Dacă nu cutezi să te întorci la Tatăl, te întoarce la Fiul. Așa fiu orice poate dobândi dela așa Tată“. Sf. Bern.

II. El are mai mare putere peste creaturi. Judecata Ioan V, 22, 24, 25, 27, 28. Mateiu XXVIII, 18. Fil II, 9—11. Ef. IV, 8.

Inch. Să cerem în numele lui Isus, și or ce vom dobândi

D) Dum. Sf. Părinți.

„Și aceasta este viața cea veșnică: să te cunoască pe tine singurul Dumnezeu adevărat“... Ioan XVII, 3

Introd. Cunoașterea lui D-zeu este presimțirea vieții de veci.

Trat. I. Fără cunoașterea lui D-zeu nu putem trăi fericiți pe pământ. Cunoaștința lui D-zeu este hrana sufletului. Fără mâncare nu te simți bine. Ioan VI, 27. „Fără pace internă, toate bunurile acestei lumi sunt fără folos. Sf. Grig. Naz. Cel ce nu cunoaște pe D-zeu este asemenea orbului. „Este nefericit omul, care cunoaște toate, nu te cunoaște însă pe tine Doamne Sf. Aug.“

II. Fără cunoaștința lui D-zeu nu poți trăi cinstit. Lipsa cunoaștinței lui D-zeu, este cauza celor mai multe păcate. Când regii călătoreau în incognito multe au îndurat, așa ar fi tractat cu ei și dacă i-ar fi cunoscut? OZ, IV, 2 I. Cor. II, 8.

Inch. Doamne! Să văd.

E) Dum. Rusaliilor.

„Iară când a împărțit limbi de foc, într-o unire pe toți i-a chemat“. Condacul sărb.

Introd. Spiritul Sf. a unit pe Apostoli și i-a întărit pentru vestirea evangheliei. Și azi ne ajută cu darul său.

Trat. I. Este fericit care om conucră cu darul acesta. Darul este asemenea sămânței incolțite. Mat. XXV, 28, XIII, 12. Marinarii momentan pleacă, simțind vântul potrivit.

II. E-te nefericit cel ce stă împotriva Nimicirea Ierusalimului. Luca XIX, 41; Mat. XXV, 30. Jignești pe un stăpân dacă nu primești darul lui „Pe cei ce întârzie îi părăsește Domnul“ Sf. Aug. Pedepsirea nepăsării: Iudeii cu mana, dacă nu au cules de dimineața.

Inch. Cu cât ni se îmbie mai mult dar, cu atât mai multă conlucrare se cere dela noi.

F) Dum. tuturor Sfinților.

„Tot cel ce mă va mărturisi pe mine înaintea oamenilor, mărturisii-ivoiu și eu pe el înaintea Tatălui meu“. Mat. X, 32.

Introd. Iubirea față de D-zeu ne constrânge, să o arătăm și cu semne externe. Suntem din partea vizibilă și invisibilă.

Trat. I. Să fim cu onoare față de servitorii lui, preoți. călugări. Rudolf Habsburg. S'a scoborât de pe cal când a văzut un preot cu Sf. Sacrament. Alexandru cel Mare s'a prosternut la pământ când a venit un preot îmbrăcat în haine sfinte. Luc. X, 16; I. Cron. XVI, 22 „Nu știți că onoarea arătată față de un preot se referă la D-zeu“. Ioan Crist

II. Față de locuri și lucruri sfinte. Eșire III, 5: IV Moise IV, 15. III. Moise XXVI, 2. „Așa să mergem în casa lui D-zeu, cași cum am intra în rai, nimic să nu facem ce ar avea aspect pământesc“ Sf. Nit Ps. XVII, 5.

Inch. Prin semne externe în cinstirea lui D-zeu cucerim cetățeni pentru împărăția lui Dumnezeu.

— Ami. —

